

Sygn. akt I KK 161/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M. T.**,

skazanego z art. 284 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2022 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 kwietnia 2021 r., sygn. akt II AKa [...] utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. akt III K [...]

1) uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuję Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2) nakazuje zwrot M. T. uiszczonej opłaty kasacyjnej.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 listopada 2020 r. (sygn. akt III K [...]) M. T. został uznany winnym czynów z art. 284 § 2 k.k. z zw. z art. 294 § 1 k.k.

w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. popełnionego w ciągu przestępstw, za które wymierzono mu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 100 zł każda. Ponadto został zobowiązany do naprawienia szkody wobec A. N. w wysokości 2920 zł. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 kwietnia 2021 r. (sygn. akt II AKa [...]).

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego mający istotny wpływ na zapadłe rozstrzygnięcie tj.:

a. art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez pozbawienie prawa oskarżonego do osobistego uczestnictwa w rozprawie apelacyjnej, a w konsekwencji do złożenia dodatkowych wyjaśnień i zajęcia końcowego stanowiska w sprawie pomimo usprawiedliwienia swojej nieobecności, czym doszło do naruszenia prawa do obrony i rzetelnego rozpoznania sprawy przez Sąd II instancji;

b. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez dokonanie nieprawidłowej i nienależytej kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia zapadłego przed Sądem Okręgowym w B. z dnia 18 listopada 2020 r. polegającym na uznaniu, iż wymierzona M. T. kara jest adekwatna do zarzucanego mu czynu w sytuacji, gdy Sąd I instancji nie uwzględnił przy wymiarze kary faktu podjęcia przez oskarżonego inicjatywy w przedmiocie ustalenia danych niezbędnych do dobrowolnego naprawienia szkody wyrządzonej pokrzywdzonym, a następnie jej naprawienia, jak też okoliczności związanych z sytuacją osobistą M. T., a w konsekwencji nie odniesienie się do podniesionego zarzutu i utrzymanie w mocy niesprawiedliwego orzeczenia;

c. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez dokonanie nieprawidłowej i nienależytej kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia zapadłego przed Sądem Okręgowym w B. z dnia 18

listopada 2020 r. polegającym na uznaniu, iż inicjatywa podejmowana przez oskarżonego w przedmiocie kompensacji powstałej szkody po stronie pokrzywdzonego nie ma wpływu na ustalenia faktyczne, w sytuacji, gdy zgodnie z dyrektywami wymiaru kary zawartymi w art. 53 § 2 k.k. sąd wymierzając karę powinien mieć na uwadze również postawę oskarżonego po popełnieniu czynu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody, a w konsekwencji działania te mają istotne znaczenie w sprawie”.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku sądu II instancji w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

W dniu 13 kwietnia, a więc na dzień przed zaplanowaną rozprawą apelacyjną obrońca M. T. złożył wniosek o odroczenie rozprawy odwoławczej z uwagi na okoliczność, iż jego Mandant po powrocie z W., zgodnie z § 2 pkt 2 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 512 z późn. zm.). jako osoba przekraczająca granicę Rzeczypospolitej Polskiej, w celu udania się do swojego miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, był zobowiązany odbyć, po przekroczeniu granicy państwowej, obowiązkową kwarantannę, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, trwającą 10 dni, licząc od dnia następującego po przekroczeniu tej granicy.

Na dowód tej okoliczności obrońca przedstawił bilet kolejowy imienny obejmujący przejazd z dnia 12 kwietnia 2021 r. Podczas rozprawy apelacyjnej obrońca oskarżonego wskazał, że nie posiada innego dowodu odbywania

kwarantanny przez jego Mandanta. Sąd nie usprawiedliwił nieobecności oskarżonego.

Warto jednak wskazać, że zawiadomienie o rozprawie było dwukrotnie awizowane pod adresem oskarżonego i odebrane przez niego w dniu 9 marca 2021 r. (k. 885). Rozporządzenie, o którym mowa wyżej zostało wydane w dniu 19 marca i weszło w życie dnia 20 marca. Oznacza to, że jeżeli ktokolwiek przed tym dniem udał się poza granice Polski, chcąc powrócić po dniu 20 marca musiał odbyć 10 dniową kwarantannę. Ponadto, co istotne w niniejszej sprawie – zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia obowiązek, kwarantanny jest równoważny z obowiązkiem wynikającym z art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi i decyzji organu inspekcji sanitarnej nie wydaje się.

Zatem ani obrońca, ani sam oskarżony nie mógł przedstawić w sądzie jakiegokolwiek dowodu przebywania na kwarantannie. Powód tego był obiektywny i niezależny od niego – samo państwo zdecydowało o braku konieczności wydawania indywidualnej decyzji w tym przedmiocie. Kwarantanna następowała bowiem z mocy prawa. Okoliczność ta umknęła zarówno Sądowi, jak i Prokuratorowi. Zupełnie zresztą w tym kontekście jest niezrozumiałe stanowisko Prokuratora w odpowiedzi na kasację, że skoro oskarżony odebrał awizo 9 marca to decydując się na wyjazd za granicę liczył się z koniecznością odbycia kwarantanny. Nie jest to prawda, gdyż jak wskazano wyżej – rozporządzenie weszło w życie 20 marca. Prokurator nie wskazał także, że oskarżony wyjechał do W. po 20 marca. Zresztą nawet gdyby zdecydował się na wyjazd po tym dniu, to okoliczność konieczności odbycia kwarantanny nie powinna mieć znaczenia, gdyż oznaczałoby to, że nikt nie mógłby planować wyjazdu za granicę (np. w celach służbowych), jeżeli w uwagi na kwarantannę nie mógłby uczestniczyć np. w wyznaczonych terminach rozpraw. Prowadziłoby to do zupełnie nieuzasadnionego de facto zakazu podróżowania pod rygorem braku usprawiedliwienia niestawiennictwa podsądnych.

Prawo do stawiennictwa i obrony podczas rozprawy odwoławczej nie zostaje wyłączone, gdyż z uwagi na brzmienie art. 117 § 2 k.p.k. czynności nie

przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, gdy osoba ta usprawiedliwiła należycie niestawiennictwo i wnosi o nieprzeprowadzenie czynności bez jej obecności, chyba że ustawa stanowi inaczej. Prowadzenie rozprawy odwoławczej pod nieobecność oskarżonego, który należycie usprawiedliwił swą nieobecności i wyraził wolę uczestnictwa w rozprawie, uniemożliwia mu przedstawienie w sposób ustny oświadczeń i argumentacji na poparcie zarzutów apelacji. Nawet jeżeli założyć, że oskarżony nie przywołałby w swoim ustnym wystąpieniu nowych argumentów i okoliczności na poparcie zarzutów apelacji, niż te przedstawione w pisemnej apelacji, to jednak naruszenie prawa do obrony w jego aspekcie formalnym należy ocenić jako mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku. Analiza protokołu rozprawy apelacyjnej przekonuje, że to brak dokumentu poświadczającego kwarantannę stał się przeszkodą do usprawiedliwienia nieobecności oskarżonego. A skoro system prawny w dniu 14 kwietnia 2021 r. nie przewidywał możliwości wydania takiego dokumentu, nie może to obciążać strony postępowania.

Zasadny okazał się także zarzut niewłaściwej kontroli odwoławczej w zakresie okoliczności dotyczących wymiaru kary, w szczególności naprawienia szkody. W apelacji podniesiono zarzut rażącej niewspółmierności kary z uwagi nierozważenie przez Sąd I instancji znaczenia okoliczności jaką były starania oskarżonego o naprawienie szkody. Do zarzutu tego Sąd odwoławczy w ogóle nie odniósł się merytorycznie, poprzestając na ogólnikowych sformułowaniach w sposób rażący naruszając w ten sposób standard kontroli odwoławczej, zwłaszcza, że w perspektywie przypisanych oskarżonemu przestępstw przeciwko mieniu okoliczność naprawienia szkody ma istotne znaczenie, o czym przekonuje choćby treść art. 295 § 1 k.k.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji. W ponownym postępowaniu Sąd odwoławczy rozpozna apelację oskarżonego dochowując wymagań wynikających z obowiązującego prawa.

